A SZOCIÁLIS ÉS CSALÁDÜGYI MINISZTÉRIUM KÖZLEMÉNYE A 2027. ÉVRE SZÓLÓ MUNKAVÉDELMI ÉS FOGLALKOZTATÁS-FELÜGYELETI ELLENŐRZÉSI IRÁNYELVEKRŐL

A munkavédelmi hatóság, valamint a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság a vonatkozó jogszabályok alapján az ellenőrzési tevékenységét a miniszter által megállapított és évente közzétett ellenőrzési irányelv alapján végzi.

A 2027. évre a munkavédelmi hatóság számára a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 81/A. § alapján a következő irányelveket állapítom meg:

I. Általános elvek

1. A munkavédelmi szakmai tevékenység az európai jogi aktusok és a hazai szabályozások maradéktalan megtartására és érvényesítésére, ezáltal a munkahelyeken az elsődleges megelőzés szolgálatára épüljön. A szakmai tevékenység tükrözze a megelőzésre irányuló szemléletet, a munkavédelmi hatósági ellenőrzések során mutatkozzon meg az elkötelezettség a munkavédelem társadalmi hasznossága iránt.

2. A foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter, valamint a munkavédelmi ellenőrzést végző hatóság célja, hogy a munkavédelmi előírások végrehajtását és a megelőzést szolgáló tájékoztató, felvilágosító tevékenységével következetesen elősegítse az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok ellenőrzését és megtartását. A rendelkezésre álló erőforrásaival a munkavédelmi hatóság növelje az ellenőrzések hatékonyságát.

3. Annak érdekében, hogy a vendégmunkások magyarországi munkavégzése megfeleljen az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek a munkavédelmi hatóság ellenőrzéseinek megtervezésekor fokozott figyelmet kell fordítani azoknak a munkáltatóknak az ellenőrzésére, amelyek vendégmunkásokat foglalkoztatnak.

4. A munkavédelmi ellenőrzés célja a munkahelyeken előforduló szabálytalanságok feltárása, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok megtartásának biztosítása.

5. A munkavédelmi hatóság jogkövető gyakorlatában jusson érvényre a szolgáltató közhatalom elve, a bizalom, a tisztesség és a következetesség, valamint a komplexitás az egységes, fokozatos és arányos intézkedésekben.

6. Azoknál a munkáltatóknál, akiknél a hatósági intézkedések ellenére nem tapasztalható jogkövető magatartás, valamint súlyos és közvetlen veszélyeztetés valósul meg, teljes hatósági szigorral kell fellépni. A munkavédelmi ellenőrzés során megállapított jogsértések miatt kiszabható szankciók alkalmazását az Mvt. és a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény határozza meg. Az Mvt. 81-82. §-ai szerinti esetekben a súlyos veszélyeztetést megvalósító munkáltatóval szemben a munkavédelmi hatóság munkavédelmi bírságot szab ki. A munkavédelmi hatóság közigazgatási bírságot szab ki azzal a természetes személlyel szemben, aki a szervezett munkavégzés során az Mvt. 82/D. § (1) bekezdésében meghatározott valamely magatartást megvalósítja.

II. A munkavédelmi ellenőrzés irányelvei

1. A munkavédelmi ellenőrzést végző hatóság növelje az ellenőrzések hatékonyságát a munkáltatók célirányos kiválasztásával, az előzetes bejelentéssel végzett és elsősorban a 10 fő feletti munkavállalói létszámot, valamint vendégmunkásokat foglalkoztató munkáltatók gyakoribb és tartalmában részletesebb ellenőrzéseivel.

2. A munkavédelmi hatósági ellenőrzés a munkahelyen a munkabiztonsági szabályszegések és a munkaegészségügyi kóroki tényezők feltárására és vizsgálatára egyaránt térjen ki. A munkavédelmi eljárások során gyors és szakszerű eljárással segítse a munkavállalókat ért jogsértések felszámolását.

3. A munkavédelmi ellenőrzést végző hatóság minél több olyan munkahelyen folytasson munkavédelmi ellenőrzést, ahol veszélyes munkaeszközt és technológiát alkalmaznak, zajjal, kéz-karrezgéssel, veszélyes anyagokkal/keverékekkel, rákkeltő, mutagén, vagy reprodukciót károsító anyagok expozíciójával, biológiai kóroki tényezők jelenlétével járó tevékenységet folytatnak.

4. A munkavédelmi ellenőrzést végző hatóság vizsgálja fokozottabban a kiemelt védelemre szoruló munkavállalók csoportjainak (fiatalkorúak, terhes, nemrégen szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősödők, megváltozott munkaképességűek, mozgáskorlátozott vagy egyéb testi fogyatékos munkavállalók) foglalkoztatási körülményeit.

5. Az azbesztexpozíció megelőzésének érdekében a hatóság az azbesztmentesítési tevékenység engedélyezési jogkörének magas színvonalú ellátásával és a tevékenységek ellenőrzésével gondoskodjon a munkavállalók és a munkavégzés hatókörében tartózkodók egészségének és biztonságának védelméről.

6. A munkavédelmi ellenőrzést végző hatóságok fordítsanak fokozott figyelmet a különösen veszélyes foglalkoztatási ágazatok munkavédelmi ellenőrzésére, mint az építőipar, a mezőgazdaság, a feldolgozóipar, a bányászat és az egészségügy.

7. A munkavédelmi oktatások tartalmi vizsgálatát a helyszíni ellenőrzésen tapasztaltak alapján, elsősorban szabálytalan munkavégzés esetén szükséges elvégezni.

8. Az Mvt. 81/A. § (2) bekezdésében foglaltak alapján meghatározott feladatokkal kapcsolatban a részletes teljesítmény mutatókat a munkavédelmi ellenőrzést végző hatóságok részére a 2027. évre vonatkozó munkavédelmi szakmai teljesítmény-célkitűzés tartalmazza.

9. A gumi vagy műanyag termékek gyártási, illetve feldolgozási tevékenységének célvizsgálatával kell a figyelmet ráirányítani e feladatok fontosságára a munkavédelmi követelmények teljesítése során.

10. A munkavédelmi ellenőrzést végző hatóságok az illetékességi területük gazdasági szerkezete, munkabaleseti helyzete és az ellenőrzési tapasztalataik figyelembe vétele alapján tartsanak saját tervezésű célvizsgálatot az indokolt tevékenység, szakma vagy ágazat munkavédelmi ellenőrzésére és a tapasztalatokról szóló számszaki és szöveges összefoglalót küldjék meg a Szociális és Családügyi Minisztérium (a továbbiakban: SZCSM) szakmai irányításért felelős szervezeti egysége részére.

11. A munkavédelmi tartalmú ismeretekről fokozott mértékű tanácsadással kell segítséget adni - különösen a mikro, kis- és középvállalkozások, a magánmunkáltatók és a szakképző intézmények, a szakképzésben gyakorlati képzőként részt vevők, a közfoglalkoztatók, valamint a munkaerő-kölcsönzésben érintett munkáltatók részére -, hogy ismeret hiány miatt ne történjen szabálytalan munkavégzés, illetőleg ne következzen be munkabaleset vagy egészségkárosodás, valamint már az oktatás során kapjon hangsúlyt a szabályos munkavégzés, a munkahelyi egészség és biztonság.

12. A munkavédelmi ellenőrzést végző hatóságok fektessenek hangsúlyt a proaktív tájékoztatásra. Tartsanak saját vagy közös rendezésű nyílt napot „A munkában megrokkantak és elhunytak emléknapja” hetében, valamint egy további nyílt napot a regisztrált munkavédelmi szakemberek továbbképzésre.

13. A megyei munkavédelmi hatóság tartson online vagy jelenléti továbbképzést a Munkavédelmi szakemberek adatbázisában szereplők részére a Munkavédelmi Irányítási Főosztály ez irányú iránymutatása alapján.

14. Az SZCSM szakmai irányításért felelős szervezeti egysége a munkavédelmi ellenőrzések tapasztalatairól, valamint a bekövetkezett munkabalesetek számadatairól a munkavédelmi ellenőrzést végző hatóságok jelentései alapján félévente időszakos, valamint éves összefoglaló jelentést készít, amit a minisztérium honlapján közzétesz.

15. Az SZCSM szakmai irányításért felelős szervezeti egysége a nemzetgazdaság munkavédelmi helyzetének évenkénti áttekintéséről szóló jelentést az Mvt. 14. § (1) bekezdés e) pontja alapján készítse elő – a munkavédelmi hatóságok és az érintett

minisztériumok munkavédelmi irányító tevékenységéről szóló jelentései alapján – a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter részére, közzététel céljából.

A 2027. évre a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság számára az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet 5. § e) pontja és 15. § (2) bekezdése alapján a következő irányelveket állapítom meg:

I. Általános elvek

1. A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság fő céljai közé tartozik, hogy a rendelkezésre álló erőforrásaival minél hatékonyabban lépjen fel a legsúlyosabb jogsértések ellen és hozzájáruljon a munkavállalók jogszerű foglalkoztatásához, ezáltal a gazdaság fehérítéséhez is a munkaerőpiac területén, mivel **a bejelentés nélküli foglalkoztatás több szempontból is rendkívül káros hatással van a társadalomra.** A három legkárosabb hatás a munkavállalók társadalombiztosítási jogainak hiányánál, az ezek finanszírozását biztosítani hivatott állami bevételek elmaradásánál, és a vállalkozások között tapasztalható tisztességtelen versenyfeltételeknél érzékelhető.

2. **A legalapvetőbb feltétel tehát, hogy a munkavállalók rendelkezzenek a tényleges munkaidejüknek megfelelő bejelentett jogviszonnyal**, ami biztosítja számukra a társadalombiztosítás ellátásaira – köztük a nyugdíjra – való jogosultságot, az ezek alapját megteremtő állami bevételeket és végül, de nem utolsó sorban alapját képezi a vállalkozások közötti tisztességes versenynek.
   A bejelentetlen („fekete”) jogviszonyok foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzés nyomán történő rendezése hozzájárul a foglalkoztatottak számának növeléséhez, a közterhek igazságosabb, a tényleges állapotnak megfelelő megosztásához, valamint a tisztességes munkáltatók indokolatlan versenyhátrányának csökkentéséhez.

3. A magyar munkaerőpiac, az érintett munkavállalók, valamint a jogkövető munkáltatók érdekeinek védelme miatt **kiemelten fontos, a harmadik országbeli munkavállalók szabályszerű foglalkoztatásának vizsgálata.**

4. A foglalkoztatás-felügyeleti hatósági tevékenység során törekedni kell az országosan egységes feladatellátásra, az eljárási határidők megtartására.

5. A prevenciót szolgáló hatósági tevékenység keretében, a 2027. évben is hangsúlyosan kell kezelni a munkajogi előírások végrehajtását szolgáló tájékoztató, felvilágosító tevékenység ellátását, oly módon, hogy az hatékonyan elősegítse a munkaerő-piaci szereplők ismereteinek bővítését.

II. A foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzés irányelvei

1. A foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzés elsődleges feladata a legsúlyosabb jogsértés, a bejelentés nélküli foglalkoztatás feltárása, ezáltal a munkavállalók, az állam, illetve a tisztességes vállalkozások alapvető érdekeinek védelme.

2. A bejelentés nélküli foglalkoztatással azonos súlyú – de jelenleg nagyságrendekkel ritkábban előforduló – szabálytalanság a harmadik országbeli munkavállalókat érintő, munkavégzésre jogosító engedély nélküli foglalkoztatás. Prevenciós okokból, valamint a magyar munkaerőpiac, az érintett munkavállalók, valamint a jogkövető munkáltatók érdekeinek védelme miatt kiemelt cél az ilyen jellegű jogsértések feltárása és jogszabályok szerinti szankcionálása.

3. Kiemelt cél továbbá a munkához kapcsolódó garanciális jogok biztosításának vizsgálata, így különösen a munkabérrel, munkaidővel, pihenőidővel, valamint az éves fizetett szabadsággal összefüggő jogok érvényesülésének, illetve a mindezek alapját képező, valóságnak megfelelő munkaidő nyilvántartására vonatkozó jogszabályok megtartásának ellenőrzése.

4. A foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzést végző hatóságok vizsgálatait – a rendelkezésre álló erőforrások minél hatékonyabb felhasználása érdekében – elsősorban a legsúlyosabb jogsértések feltárására kell összpontosítani. Az ellenőrzési célpontok kiválasztásánál figyelembe kell venni a megelőző időszakban munkajogi jogsértésekkel leginkább érintett ágazatokat, a területi sajátosságokat, illetve, hogy az ellenőrzésbe a megelőző időszakban be nem vont egy-egy ágazat is a vizsgálatok része legyen.

5. A foglalkoztatás-felügyeleti **ellenőrzések legalább 20 %-a érje el az építőipar területén működő munkáltatókat**, tekintettel az ágazatra jellemző, évek óta fennálló, nagymértékű bejelentés nélküli foglalkoztatásra.

6. A munkavállalók rendezett jogviszonyának biztosítása és a legális (adózó) munkahelyek számának növelése céljából bejelentés nélküli foglalkoztatás feltárása esetén a munkáltatók legalább 80%-át érintően kell vizsgálni – utóellenőrzés keretében – a döntés végrehajtását.

7. A foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzést végző hatóságok – értékelve a területi sajátosságokat – évente legalább egy alkalommal tartsanak vizsgálatot (akcióellenőrzés, célvizsgálat, vagy a szakmai irányító által meghatározott egyéb vizsgálat), tekintettel az illetékességi terület foglalkoztatási helyzetére, és az ott jellemző súlyos szabálytalanságokra.

8. A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság tájékoztató, felvilágosító tevékenységének fő célja a prevenció. Ennek keretében – a munkaerőpiac szereplőinek információs igényei, valamint a jogszerű foglalkoztatás támogatása céljából – közvetlen tájékoztatás biztosítása szükséges a legfontosabb foglalkoztatási szabályokról, azok esetleges változásairól. Lényeges, hogy mind a munkavállalók mind a munkáltatók ismerjék a munkaviszonyból származó legalapvetőbb jogaikat és kötelességeiket, illetve a munkáltatók számára egyértelműen körülhatárolható legyen a betartandó és a foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzés keretében vizsgálható munkajogi előírások – minimumkövetelmények – köre.

9. Az SZCSM szakmai irányításért felelős szervezeti egysége a foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzések tapasztalatairól a foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzést végző hatóságok jelentései alapján – a jogszabályok érvényesülésének – visszaigazolása érdekében negyedévente időszakos, valamint éves összefoglaló jelentést készít, amit a minisztérium honlapján közzétesz.

Budapest, 2026. november „ 05 „

dr. Kátai-Németh Vilmos
szociális és családügyi miniszter nevében és megbízásából:

dr. Dudás Katalin
foglalkoztatási és munkaügyi államtitkár

SZOCIÁLIS ÉS CSALÁDÜGYI MINISZTÉRIUM * 14. *